

Who can you trust?

KRIS DOUMA

Kris Douma is voorzitter van de NBA

Afgelopen mei maakte het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) bekend hoe het is gesteld met het vertrouwen van burgers, zowel in elkaar als in verschillende instituties. Het vertrouwen in andere mensen is al sinds 2021 net boven de 66 procent, maar de meeste instituties doen het beduidend slechter. De enige hoge(re) scores (cijfers 2024) zijn voor rechters (78,3), politie (78,8), leger (67,6) en gezondheidszorg (74,4). Uit eerdere onderzoeken bleek ook het vertrouwen in vakbonden hoog, boven de 70 procent.

Van de overige instituties scoren banken redelijk (54,2). Na de slechtste scores van politici (25,1), kerken (31,8) en pers (37,9) scoren ook grote bedrijven (40,3) slecht. Over accountants heeft het CBS geen recente cijfers, maar het cijfer voor grote bedrijven reflecteert ook op de accountantssector; immers het bijdragen aan 'vertrouwen in het maatschappelijk verkeer' is nog altijd de kerntaak van de accountant.

Dit soort cijfers kan men natuurlijk makkelijk met een korreltje zout nemen. Maar als voormalig vakbondsman was ik altijd wel blij met die 70 procent. Als voormalig lid van de Tweede Kamer was ik dan weer wat minder blij. Om de vier

jaar (of sneller) kiezen we zelf, samen, weer 150 nieuwe Kamerleden, maar voor het vertrouwen lijkt het niet te helpen. Ik werkte jaren voor pensioenfondsen en hun vermogensbeheerders; geen cijfers beschikbaar, maar ik hoop iets beter dan banken? Enfin, wie de schoen past... Maar voor accountants tellen dit soort relativeringen natuurlijk niet, want 'cijfers liegen niet'! Tenminste, als de onderzoekers en controleurs van die cijfers hun werk goed doen.

Aan het begin van mijn voorzitterschap van de NBA publiceerde het NBA-bestuur een strategische update, waarin 'vertrouwen in het maatschappelijk verkeer' werd herbevestigd als *raison d'être* van het beroep. Behoudens enkele kleinere issues is het werk van accountants rondom Covid en de Rusland-sancties positief verlopen. De Finance Intelligence Unit (FIU) van de FIOD kon veelvuldig gebruikmaken van Wwft-meldingen door accountants. Het dossier 'examen-fraude' werpt weliswaar een smet op het beroep, maar lijkt de kwaliteit van de audit niet noemenswaardig te hebben beïnvloed. Ondanks onduidelijke en wisselvallige wetgeving zijn de eerste signalen over de (thans nog vrijwillige) CSRD-audits voorzichtig positief. Met de opname van de verklaring omtrent risicobeheersing (VOR) in de

governance code en de aanstaande aanpassing van de handreiking over de rol van de accountant ten aanzien van de governance van de onderneming, zetten we (ondernemingen en accountants) hopelijk opnieuw een stap vooruit.

De afgelopen jaren waren er in de sector, deels met inzet van de NBA, initiatieven om te komen tot een cultuurverbetering. Ik noem het cultuurprogramma van de Stuurgroep Publiek Belang, de cultuurmeting die liet zien dat accountants behoefte hebben aan congruentie (dus geen gemengde signalen), de wens tot het maken van impact, de hernieuwde nadruk op 'rolbewustzijn', de dilemma-app, het moreel besluitvormingsmodel, de video's met 'senior' accountants waarin zij reflecteren op spraakmakende cases uit het verleden en recent de uitwisseling van ervaringen met de medische sector.

Vraag blijft natuurlijk of we daarmee ons doel hebben bereikt. Stel dat het CBS de sector accountancy had meegenomen in haar onderzoek, met welke score zouden we dan tevreden zijn? Ik zou zeggen: tenminste boven de 70 procent. Durven we zo'n onderzoek al aan? Of zetten we eerst nog een paar tandjes bij? ←